

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

Kwaliteitsonderzoek bij

obs "De Panda", loc. De Panda

Plaats : Utrecht
BRIN-nummer : 17RK
Onderzoeksnummer : 122446
Datum schoolbezoek : 10 mei 2011
Rapport vastgesteld te Utrecht op 15 juni 2011

Inhoud

1	Inleiding 5
2	Bevindingen 7
3	Toezichtarrangement 13

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 10 mei 2011 een onderzoek uitgevoerd op Obs De Panda, locatie De Panda naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

De inspectie heeft voor deze locatie een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse kwam naar voren dat de eindopbrengsten mogelijk onvoldoende zijn. Op 16 december 2010 heeft de inspectie de uitkomsten van deze risicoanalyse met het bevoegd gezag besproken. Naar aanleiding van dit gesprek is besloten een onderzoek uit te voeren om eventuele tekortkomingen vast te stellen. Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

In februari 2007 is de school voor het laatst bezocht in het kader van een periodiek kwaliteitsonderzoek. De bevindingen waren toen overwegend positief. In de risicoanalyses van 2009 en 2010 is het bevoegd gezag echter geattendeerd op de risicovolle eindopbrengsten. Mede gezien het laatste onderzoek in 2007 voert de inspectie daarom een kwaliteitsonderzoek uit.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd, dan wel ter plekke zijn ingezien.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen: 1-2A en B; 3A; 4A; 6A en 7.
- Gesprekken met de directie en de intern begeleiders over de kwaliteit van de indicatoren.
- Een gesprek met leraren.
- Een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bevoegd gezag, na afloop van het schoolbezoek.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: opbrengsten, leerinhouden, onderwijstijd, didactisch handelen, afstemming, zorg en begeleiding en kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2009 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 Bevindingen

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2009. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2009 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Kwaliteitsaspect 1 Opbrengsten	1	2	3	4	5
1.1 * De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.2 * De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.3 De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van acht jaar.			●		
1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.					●
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					●

Kwaliteitsaspect 2 Leerstofaanbod	1	2	3	4
2.1 * Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.		●		
2.2 * De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
2.3 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			●	
2.4 * De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.		●		
2.5 De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.			●	
2.6 De school heeft een aanbod gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit in de samenleving.			●	

Kwaliteitsaspect 3 Tijd	1	2	3	4
3.1 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			●	

Kwaliteitsaspect 5 Didactisch handelen	1	2	3	4
5.1 * De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			●	
5.2 * De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			●	
5.3 * De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			●	

Kwaliteitsaspect 6 Afstemming	1	2	3	4
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	

Kwaliteitsaspect 7 Begeleiding	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.		●		

Kwaliteitsaspect 8 Zorg	1	2	3	4
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		●		
8.3 * De school voert de zorg planmatig uit.			●	
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.		●		

Kwaliteitsaspect 9 Kwaliteitszorg				
	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			●	
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		●		
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.		●		
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			●	
9.7 De school draagt zorg voor de kwaliteit van het onderwijs gericht op bevordering van actief burgerschap en sociale integratie, met inbegrip van het overdragen van kennis over en kennismaking met de diversiteit van de samenleving.			●	

Naleving wet- en regelgeving		
	ja	nee
NT1a De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	●	
NT1b In de schoolgids is informatie opgenomen over standaard gecontroleerde onderdelen (art. 13 WPO)	●	
NT2a De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO)	●	
NT2b In het schoolplan is informatie opgenomen over een of meer standaard gecontroleerde onderdelen (art. 12 WPO).	●	
NT3a De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende zorgplan (art. 19, lid 3, WPO).	●	
NT3b In het zorgplan is informatie opgenomen over een of meer standaard gecontroleerde onderdelen (art. 19, lid 2, WPO).	●	
NT4a Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	●	
NT4b Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	●	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De kwaliteit van het onderwijs op locatie De Panda is van voldoende niveau. De eindopbrengsten zijn als geheel voldoende, maar nog wel risicovol. De tussentijdse opbrengsten zijn voldoende.

Het leerstofaanbod voldoet niet aan de kerndoelen wat betreft begrijpend lezen en het aanbod in de groepen 1-2. Ook is het taalaanbod op onderdelen onvoldoende afgestemd op de kenmerken van de leerlingen. Het didactisch handelen en de afstemming op niveauverschillen zijn in orde.

Aan het kwaliteitsaspect zorg en begeleiding is de laatste jaren hard gewerkt. Er is een duidelijke zorgstructuur ontwikkeld en ook het werken met groepsplannen is op gang gekomen. Het team dient zich te verbeteren wat betreft het goed analyseren van toetsgegevens en het zorgvuldig bepalen van de effecten van de (extra) zorg.

Er wordt gericht en met enthousiasme gewerkt aan het verbeteren van het onderwijs aan deze groep leerlingen, die op het gebied van Nederlandse taal en sociaalemotionele ontwikkeling veel aandacht vraagt. Het team kenmerkt zich bovendien meer en meer door een opbrengstgerichte en professionele cultuur.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Opbrengsten

De opbrengsten die de leerlingen behalen aan het einde van de basisschoolperiode zijn als geheel voldoende beoordeeld (indicator 1.1). In 2008, 2009 en 2010 lagen de voor leerlingengewicht gecorrigeerde gemiddelde scores op de Cito Eindtoets echter onder de benedengrens die de inspectie bij de beoordeling hanteert. In 2011 zijn ze wel van voldoende niveau. Over een reeks van jaren zijn de eindopbrengsten dus nog wel risicovol te noemen.

De tussentijdse opbrengsten zijn als voldoende beoordeeld. De vijf toetsen die de inspectie bij dit oordeel betreft (technisch lezen in de groepen 3 en 4, rekenen en wiskunde in de groepen 4 en 6 en begrijpend lezen in groep 6) zijn allemaal voldoende (indicator 1.2). Daarbij is wel rekening gehouden met achtergrondkenmerken van de leerlingen.

De Panda heeft in groep 8 geen leerlingen die naar verwachting het eindniveau van groep acht niet zullen halen en daarom een eigen onderwijsprogramma (of leerlijn) volgen. In de groepen daaraan voorafgaande zitten wel leerlingen met een eigen programma. Het team heeft voor een aantal van deze leerlingen een voorlopig ontwikkelingsprofiel opgesteld dat goeddeels voldoet aan de criteria van de inspectie. Omdat de inspectie zich bij de beoordeling van deze indicator 1.4 vooral richt op de leerlingen van groep 8, is dit kenmerk niet beoordeeld. De school gebruikt geen genormeerd instrument om het niveau van de sociale competenties van leerlingen vast stellen. De inspectie onthoudt zich daarom van een oordeel daarover (indicator 1.5).

Onderwijsleerproces

Het onderwijsleerproces bestaat uit de aspecten: leerstofaanbod, onderwijstijd, didactisch handelen en afstemming. Ze worden hier achtereenvolgens toegelicht. Leerstofaanbod

De leerinhouden voor Nederlandse taal voldoen niet aan de kerndoelen wat betreft begrijpend lezen en het aanbod in de groepen 1-2. Voor het aanbod voor begrijpend lezen worden verschillende lesmaterialen gebruikt, maar een verantwoording naar de inspectie toe of dat aanbod voldoet aan de kerndoelen is niet goed mogelijk. Het team voert komend schooljaar een nieuwe methode in die wel voldoet aan de kerndoelen.

Recent is een keuze gemaakt voor een planmatig aanbod in de groepen 1-2. Eerder werd gewerkt met thema's waaraan ontwikkelingstaken voor de kinderen zijn verbonden. Ook hebben de leraren van de onderbouwgroepen globaal de leerlijnen voor het aanbod uitgewerkt. Het huidige aanbod is echter in onvoldoende mate uitgewerkt in relatie tot die leerlijnen. Ook hier is niet goed aan de inspectie te verantwoorden of het aanbod voor het gehele schooljaar voldoet aan de kerndoelen. Indicator 2.1 is daarom als onvoldoende beoordeeld. Naast het vernieuwen van het aanbod in de onderbouwgroepen en dat voor begrijpend lezen, heeft het team besloten de hoofdmethode voor Nederlandse taal het komende schooljaar te vervangen. Ook de inspectie is van mening dat het taalaanbod aan actualiseren toe is zodat het aanbod ook beter kan worden afgestemd op de niveauverschillen tussen leerlingen en in het bijzonder op hun specifieke taalkenmerken (indicator 2.4). De school voldoet aan de criteria die de inspectie stelt aan het aanbod voor sociale integratie en burgerschap. De werkwijze van De Vreedzame Schoolplus, neemt al vele jaren een duidelijke plaats in binnen het leerstofaanbod.

Inzet en effectiviteit van onderwijstijd

De inzet en effectiviteit van onderwijstijd is voldoende (3.1). In de geobserveerde lessen verlopen de overgangen tussen en binnen de onderwijsactiviteiten soepel en efficiënt.

Didactisch handelen, organisatie van onderwijsactiviteiten en afstemming

De indicatoren van het didactisch handelen en afstemming (5.1 t/m 5.3; 6.2 en 6.3) zijn allemaal als voldoende beoordeeld. De basale didactische onderdelen van het onderwijsleerproces zijn in de geobserveerde lessen in voldoende mate zichtbaar: er heerst overwegend structuur en rust in de groepen en de leerlingen worden in voldoende mate bij de lessen betrokken. Met grote regelmaat wijzen de leraren, de leerlingen ook op de verwachte leerhouding. De onderdelen van het afstemmen (differentiëren) van de instructie en verwerking op de aanzienlijke niveau- en ontwikkelverschillen tussen leerlingen zijn alle drie als voldoende beoordeeld. De inspectie is wel van mening dat met name de afstemming in de instructiefase extra aandacht behoeft, mede omdat de verschillen tussen leraren op dat gebied aanzienlijk zijn. Het afstemmen van de lessen op niveauverschillen tussen leerlingen heeft een sterke impuls gekregen door het werken met groepsplannen. Bij de meeste leraren is goed te zien dat ze werken met twee of meer niveau(sub)groepen.

Zorg en begeleiding

De Panda gebruikt methodeonafhankelijke en methodeafhankelijke toetsen die voldoen aan de criteria van de inspectie. De ontwikkeling of stagnatie van leerlingen kunnen daarmee vroegtijdig worden gesignaleerd (7.1). Ook procedures en werkwijzen voor het bespreken van aandachts- en zorgleerlingen zijn in voldoende mate aangetroffen. Het team werkt daarbij met groepsoverzichten en groepsplannen voor relevante leerstofgebieden. In het format van de groepsplannen staat per subgroep beschreven op welk niveau de leerlingen instructie- en verwerkingsstof krijgen, evenals hun specifieke onderwijsbehoeften. Naast de groepsplannen, worden er ook individuele handelingsplannen opgesteld voor leerlingen die extra zorg nodig hebben. Ofschoon deze werkwijze verdere uitwerking behoeft, voldoet de school wel aan het onderdeel over de planmatige invulling van de zorg (8.3). De registratie van de toetsresultaten in de groepsplannen is naar behoren: het team volgt in die zin de vorderingen van de leerlingen systematisch.

Vervolgens dienen die toetsresultaten echter adequaat geanalyseerd te worden, gericht op afstemming en (extra) zorg in de groep. De kwaliteit van die analyses is teambreed onvoldoende, maar verschilt wel sterk per leraar. Er zijn geen duidelijke teamafspraken gemaakt over wat en hoe er geanalyseerd moet worden. De resultaten van de analyses variëren van alleen een uitdraai van een groepsoverzicht, tot een uitvoerige foutenanalyse met duidelijke conclusies en vervolgacties voor hetgeen in de eigen groep of aan begeleiding en zorg gedaan moet worden. De twee indicatoren die betrekking hebben op de analyse van toetsgegevens (7.2 en 8.2) zijn dan ook als onvoldoende beoordeeld. Als de analyse en diagnose onvoldoende (concreet) zijn wordt ook het evalueren van de groeps- en zorgplannen, moeilijk (8.4).

Kwaliteitszorg

De school beschikt niet over een integraal en cyclisch kwaliteitszorgsysteem. Wel zijn in beleids- en schooldocumenten vele beoogde verbeteractiviteiten beschreven (9.4) en worden op tal van gebieden evaluatiegegevens verzameld ten behoeve van de kwaliteitszorg. Dat geldt in het bijzonder voor de analyse en evaluatie van opbrengstgegevens op groeps-, leerstof- en schoolniveau: indicator 9.2 is daarom als voldoende beoordeeld.

Ook over het onderwijsleerproces zijn op onderdelen evaluatiegegevens beschikbaar. De evaluatie van het onderwijsleerproces (9.3) is echter als geheel nog te weinig systematisch van aard om als voldoende beoordeeld te kunnen worden. Het systematisch borgen van de uitgevoerde verbeteractiviteiten (9.5) is eveneens een aandachtspunt.

Teamontwikkeling en onderwijskundige aansturing hebben de afgelopen periode veel aandacht gekregen van de schoolleiding. Er is binnen het team een meer professionele cultuur ontstaan, waarin ook elkaar aanspreken op resultaten en het naleven van gemaakte afspraken gebruikelijk zijn.

De afgelopen periode is door team en directie hard gewerkt aan kwaliteitsverbetering van het onderwijs, dat is ook tijdens dit onderzoek zichtbaar geworden. De opgaande lijn dient echter wel vastgehouden te worden. Veel ontwikkelingen en verbeteringen zijn nog recent van aard en vragen om borging en bestending, zodat eventuele terugval wordt voorkomen.

3 Toezichtarrangement

Kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan obs De Panda, locatie De Panda het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is voldoende. Jaarlijks wordt er voor de school een risicoanalyse gedaan, waarna het arrangement opnieuw wordt vastgesteld.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.